

Datum	Ansvarig tjänsteperson
2026-07-03	Harald Liebenstein Gegner, Anna Lanje

Verksamhetsbeskrivning för regional FoU-struktur för socialtjänsten i Skåne

Inledning och bakgrund

En kunskapsbaserad socialtjänst förutsätter att verksamheten använder, utvecklar och omsätter olika former av kunskap i det praktiska arbetet. Det handlar om att förena forskningsbaserad kunskap med professionell erfarenhet, brukares och invånares erfarenheter samt kunskap om den egna verksamheten och insatsernas effekter och resultat.

Den nya socialtjänstlagen tydliggör att socialtjänstens verksamhet ska bedrivas och utvecklas utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. För att detta ska bli en integrerad del av arbetet behövs bland annat långsiktiga strukturer på regional nivå som främjar lärande, kunskapsutveckling och samverkan mellan forskning och praktik. Syftet är att stärka kunskapsциrkulationen mellan berörda parter.

Mot denna bakgrund har en gemensam regional forsknings- och utvecklingsstruktur (FoU-struktur) skapats för socialtjänsten i Skåne. Strukturen ska ge kommunernas socialtjänst, lokala FoU-miljöer och lärosäten i regionen långsiktiga och hållbara förutsättningar att tillsammans producera, omsätta och sprida praktisk kunskap. Genom att stärka kopplingen mellan forskning, praktik och verksamhetsutveckling ska FoU-strukturen bidra till att kunskap blir relevant, tillgänglig och användbar i socialtjänstens vardag.

FoU-strukturen omfattar alla verksamhetsområden inom kommunal socialtjänst inklusive kommunal hälso- och sjukvård. Dessa är: barn och unga, skadligt bruk och beroende, funktionshinder, äldreomsorg, ekonomiskt bistånd samt arbetsmarknadsåtgärder.

De samverkande parterna är kommunerna i Skåne, Lunds universitet (Samhällsvetenskapliga fakulteten och Medicinska fakulteten), Malmö universitet (Institutionen för socialt arbete), Högskolan Kristianstad (Fakulteten för hälsovetenskap), lokala FoU-miljöer (i dagsläget Malmö och Lund) samt Skånes Kommuner.

Gemensam målbild

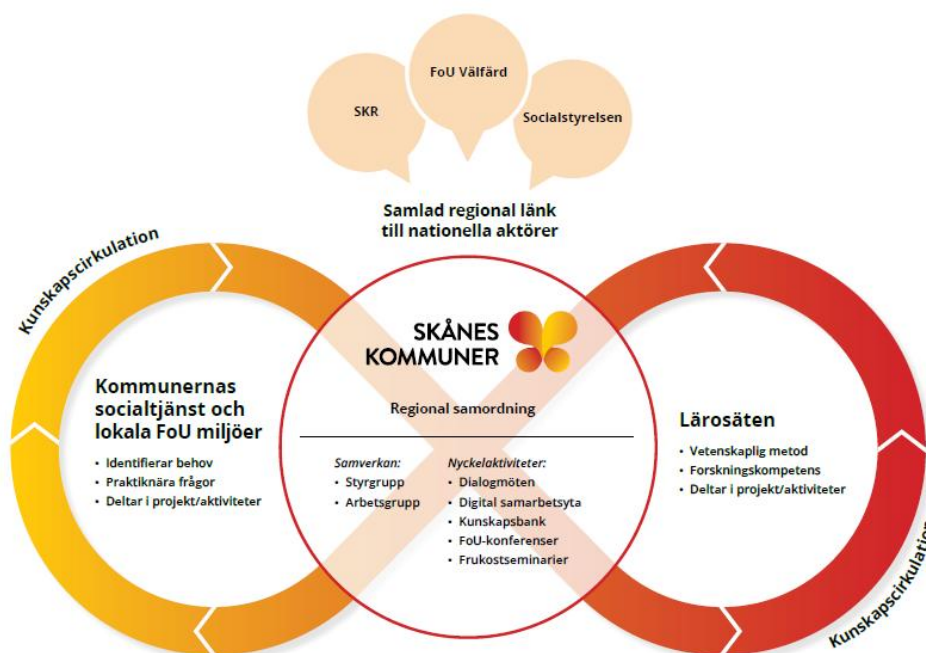
Den regionala FoU-strukturen ska vara en samordnande funktion för samverkan mellan kommunernas socialtjänst, lokala FoU-miljöer och lärosäten i Skåne. Genom att skapa struktur och långsiktighet i denna samverkan ska FoU-strukturen bidra till en hållbar kunskapsutveckling och ett kunskapsbaserat utvecklingsarbete i socialtjänsten.

Mer konkret ska den regionala FoU-strukturen:

- främja samverkan och kunskapsutbyte mellan kommunernas socialtjänst, lokala FoU-miljöer och lärosäten,
- skapa långsiktiga och hållbara former för forskning, utveckling och kunskapsutveckling,
- stärka socialtjänstens förmåga att identifiera, formulera och driva praktiska forsknings- och utvecklingsfrågor i samverkan med lärosäten och FoU-miljöer,
- bidra till att forskningsresultat och annan relevant kunskap blir tillgängliga, användbara och omsätts i praktiken,
- skapa förutsättningar för kontinuerligt lärande och kunskapsbaserad verksamhetsutveckling,
- ytterst bidra till högre kvalitet i socialtjänstens stöd och insatser och till att invånare får bättre förutsättningar att få stöd utifrån bästa tillgängliga kunskap.

FoU-struktur för socialtjänsten i Skåne

Följande grafik är ett försök att visualisera tanken bakom och organiseringen av vår regionala samverkansstruktur. Modellen beskrivs mer utförligt i den efterföljande texten

Samverkansmodell och arbetssätt

Den regionala FoU-strukturen bygger på ett ömsesidigt samarbete mellan kommunernas socialtjänst, inklusive de lokala FoU-miljöerna och lärosätena i Skåne. Skånes Kommuner har ett regionalt samordningsansvar och fungerar som strukturens regionala nav.

Strukturen utgår från att kunskapsutveckling sker i samspel mellan forskning och praktik. Kommunernas socialtjänst bidrar med kunskap om verksamheternas behov, erfarenheter och utvecklingsområden samt kan identifiera och formulera praktisknära forsknings- och utvecklingsfrågor. Lärosätena bidrar med vetenskaplig metod, forskningskompetens och forskningsmiljöer. Tillsammans producerar och utvecklar kommuner och lärosäten kunskap som är relevant för både forskning och praktik.

Genom att kommuner och lärosäten deltar aktivt i hela processen skapas förutsättningar för en kontinuerlig kunskapsirkulation. Det innebär att behov och frågor från praktiken kan bidra till ny forskning och kunskapsutveckling, samtidigt som forskningsresultat och annan kunskap återförs till verksamheterna och kan omsättas i praktiken.

Skånes Kommuner samordnar samverkan mellan kommuner, lokala FoU-miljöer och lärosäten och skapar förutsättningar för att den kommer till stånd och utvecklas. I detta ingår att skapa förutsättningar för gemensamt lärande och kunskapsspridning. Den regionala FoU-strukturen kompletterar befintliga lokala FoU-miljöer och skapar arenor där kommuner och lärosäten kan mötas kring gemensamma frågor.

Den regionala FoU-strukturen samverkar även med den nationella nivån i frågor som rör utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst. Genom samverkan med nationella aktörer, bland annat Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Socialstyrelsen och FoU Velfärd, kan regionala och lokala erfarenheter och kunskapsbehov kopplas till nationella utvecklings- och kunskapsinitiativ. På motsvarande sätt kan nationell kunskap, stöd och erfarenheter fångas upp och omsättas i regionala och lokala sammanhang. Den regionala FoU-strukturen utgör därmed en länk mellan den lokala och nationella nivån i det fortsatta arbetet med att stärka kunskapsutvecklingen i socialtjänsten.

Organisering och funktioner

FoU-strukturen består av flera kompletterande funktioner som tillsammans skapar förutsättningar för samverkan, kunskapsutveckling och kunskapsspridning.

Regional samordning

Skånes Kommuner ansvarar för den regionala samordningen. Uppdraget är att skapa förutsättningar för samverkan mellan kommuner och lärosäten samt att hålla samman och utveckla den regionala strukturen. Samordningen omfattar bland annat att:

- samordna samarbetet mellan kommuner och lärosäten genom återkommande ämnesspecifika eller tematiska mötesplatser,
- stödja initiering av gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt,
- följa pågående gemensamma projekt och bidra till att erfarenheter och resultat sprids,

- samordna regionala aktiviteter för kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte,
- utveckla och förvalta en gemensam digital samarbetsyta (samarbetsrum)
- företräda den regionala FoU-strukturen i nationella sammanhang.

Styrgrupp

En strategisk styrgrupp med representanter från kommunernas socialchefer (4), lokala FoU-enheter (1), Skånes Kommuner (3) och lärosäten (3) ansvarar för strukturens långsiktiga utveckling och övergripande inriktning.

Styrgruppen träffas en gång per termin och beslutar om strategiska prioriteringar, utveckling och finansiering av strukturen samt följer upp att arbetet utvecklas i linje med modellens arbetssätt och den gemensamma målbilden.

Arbetsgrupp

Arbetsgruppen samordnas av Skånes Kommuner och består av representanter från kommuner, lokala FoU miljöer och lärosäten. Gruppen har en operativ funktion och bidrar till att omsätta den gemensamma inriktningen i aktiviteter.

Arbetsgruppen träffas två gånger per termin och planerar och genomför skånegemensamma aktiviteter, exempelvis den årliga FoU-konferensen och mötesplatsträffarna samt bereder frågor och ärenden inför styrgruppens behandling.

Dialogmöten

Återkommande ämnesspecifika eller tematiska dialogmöten cirka fyra gånger per år ska skapa arenor där representanter från kommunernas socialtjänst, lokala FoU-miljöer och lärosäten kan mötas kring aktuella och gemensamma frågor. Dialogmötena ska främja samtal och erfarenhetsutbyte samt ge möjlighet att identifiera behov och utvecklingsområden, formulera praktisknära forsknings- och utvecklingsfrågor och initiera samarbeten, projekt och/eller andra gemensamma aktiviteter.

Dialogmötena är en central del av den regionala FoU-strukturen och en ingång till samverkan mellan kommuner och lärosäten. Genom regelbundna möten skapas förutsättningar för att bygga relationer, identifiera gemensamma frågor och omsätta idéer till konkret samverkan. För att dialogmötena ska få genomslag behöver arbetsformen vara väl känd och tillgänglig för kommunerna i Skåne. Det som kommer fram vid mötena fångas upp och återkopplas till arbetsgruppen, som vid behov kan föra relevanta frågor vidare till styrgruppen. Skånes Kommuner faciliterar dialogmötena tillsammans med representanter från arbetsgruppen.

Digital samarbetsyta och kunskapsbank

För att underlätta samverkan och samarbeten mellan berörda parter bör det undersökas förutsättningar för en gemensam digital plattform för medarbetare i socialtjänsten, lokala FoU-miljöer och forskare vid lärosäten. Samarbetsytan är tänkt att komplettera de återkommande mötesplatsträffarna och ge parterna möjlighet att hålla kontakt och samverka även mellan träffarna. Här ska det bland annat vara

möjligt att ställa frågor, dela information, bjuda in till aktiviteter och informera om pågående och planerade forsknings- och utvecklingsprojekt.

De som vill delta i samarbetsytan ska kunna ansluta utifrån behov och intresse. Skånes Kommuner ansvarar för att administrera och förvalta samarbetsytan.

Som en del av den digitala infrastrukturen bör det även finnas en gemensam digital kunskapsbank. Där ska kunskap, forskningsresultat och erfarenheter påbörjade och avslutade projekt samlas och göras tillgängliga för socialtjänstens verksamheter och för lärosätena. Kunskapsbanken ska kunna bidra till att relevant kunskap kan spridas, återanvändas och omsättas i praktiken.

FoU-konferenser och frukostseminarier

Årliga regionala FoU-konferenser och återkommande ämnesspecifika frukostseminarier ska skapa möjligheter till lärande, erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning för medarbetare inom socialtjänsten i Skåne. Aktiviteterna ska ge möjlighet att ta del av aktuell forskning, forskningsresultat och erfarenheter från utvecklingsarbete.

FoU-konferensen ska samla kommuner, lokala FoU-miljöer och lärosäten kring aktuella frågor inom socialtjänsten. Frukostseminarierna ska vara ett återkommande forum för kunskapsspridning och dialog kring ämnesspecifika frågor och genomförs fyra gånger per termin.

Nationell samverkan

Den regionala FoU-strukturen ska också fungera som en samlad regional länk till nationella aktörer. Genom samverkan med exempelvis SKR, Socialstyrelsen och FoU Velfärd kan Skåne bidra till och ta del av den nationella kunskapsutvecklingen.

Ett medlemskap i FoU Velfärd skapar dessutom möjligheter till nationellt erfarenhetsutbyte, forskningssamverkan och gemensamma utvecklingsinitiativ.

Önskade resultat och effekter

Genom att skapa bättre förutsättningar för samverkan mellan forskning och praktik ska den regionala FoU-strukturen bidra till att stärka socialtjänstens kunskapsutveckling och förmåga att använda ny kunskap i verksamheten. Den regionala FoU-strukturen förväntas bidra till:

- stärkt och mer långsiktig samverkan mellan kommunernas socialtjänst inklusive lokala FoU miljöer och lärosätena,
- fler praktiktäta forsknings- och utvecklingsprojekt utifrån socialtjänstens behov,
- stärkt förmåga inom socialtjänsten att identifiera och formulera forsknings- och utvecklingsfrågor,
- ökad tillgång till och spridning av relevant forskning och annan kunskap,
- bättre förutsättningar för att omsätta ny kunskap i socialtjänstens verksamheter,
- ökad kvalitet och en mer kunskapsbaserad socialtjänst, - till nytta för invånarna i Skåne.

Strukturens förhållande till andra samverkansparter

Socialt arbete förutsätter samverkan med ideell sektor, brukare och andra aktörer. Deras erfarenheter, perspektiv och kunskaper är viktiga för forskning, kunskapsutveckling och verksamhetsutveckling. Den regionala FoU-strukturen ska därför verka för att relevanta aktörer involveras i de forsknings- och utvecklingsprojekt som initieras genom samverkan mellan kommuner, lokala FoU-miljöer och lärosäten. Ideell sektor och brukarföreningar ingår inte som fasta parter i den regionala FoU-strukturen, men kan involveras i enskilda projekt utifrån deras syfte och frågeställningar.

På så sätt kan deras erfarenheter och perspektiv bidra till att forskning och kunskapsutveckling blir relevant och användbar för socialtjänstens verksamheter och för de invånare som tar del av deras stöd och insatser. På samma sätt ska den regionala FoU-strukturen även ha en fortlöpande dialog med den regionala FORSA-avdelningen (Förbundet för forskning och praktik i socialt arbete). FORSA arbetar för att stärka kopplingen mellan forskning, utbildning och praktik inom socialt arbete, och dialogen kan komplettera det regionala arbetet.